

**Секція 21. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ Й АУДИТУ
В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ОБЛІК ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ВИРОБНИЧИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ**

Бур'ян С.В., гр. Б-27м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.В. Топоркова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Інформація про витрати важлива для будь-якого підприємства, по-перше, для цілей управління, а по-друге – для складання фінансової звітності й оподаткування прибутку. У найбільш загальному виді під витратами звичайно розуміють обсяг ресурсів у грошовому вираженні, використаних для досягнення якої-небудь мети.

В практиці управлінського обліку всі витрати, пов'язані з виробництвом продукції, ділять на:

- прямі і непрямі (виходячи зі способу включення в собівартість продукції);
- постійні і змінні (виходячи зі ступеня впливу обсягу виробництва на їхній рівень).

Залежно від виду об'єктів витрат підприємство вибирає позамовний або попроцесний (попередільний) методи калькулювання собівартості.

Залежно від порядку обліку умовно-постійних видатків розрізняють калькулювання з повним розподілом витрат («абзорбшен-костинг») і калькулювання по змінних витратах («директ-костинг») або маржинальний підхід до калькулювання собівартості).

Виходячи з порядку обліку витрат, що входять у собівартість, розрізняють облік на основі фактичних витрат і облік по нормативних витратах («стандарт-костинг»).

Калькуляція складається на підприємстві незалежно від використовуваного методу розрахунку собівартості. Відповідно до п.11 П(С)БО-16 перелік і склад калькуляційних статей установлюється підприємством. У найбільш загальному виді можна виділити наступні статті (групи статей):

- прямі матеріальні витрати (сировина, основні матеріали, поворотні відходи, зміна незавершеного виробництва, паливно-енергетичні ресурси на технологічні й технічні потреби);
- оплата праці персоналу (основна й додаткова зарплата, відрахування на соціальні заходи);
- витрати, пов'язані з основними коштами, що беруть участь у технологічному процесі (амортизаційні відрахування, видатки на ремонт і технічне обслуговування й т.д.);
- інші прямі витрати (витрати на виправлення браку, контроль якості, продукції й технологічного процесу й т.д.);
- загальновиробничі (накладні) витрати.

На виробничих підприємствах основними документами, що обґрунтовують сформовані й встановлені ціни, є калькуляційні картки. Отримана в калькуляційній картці вартість продукції (без націнки) входить у калькуляцію витрат як «прямі матеріальні витрати» і відображається, як правило першим рядком у калькуляції. Крім собівартості продукції в калькуляцію витрат виробничого підприємства входять: оплата праці основних виробничих робітників; відрахування на соціальні заходи; інші прямі витрати(витрати на виправлення браку, контроль якості продукції й технологічного процесу й т.д.); розподілені загальновиробничі витрати; тощо.

В процесі складання калькуляції всі вищезазначені статті витрат підсумовуються й одержують виробничу собівартість продукції. Складена в такий спосіб калькуляція витрат дає можливість керівництву підприємства оцінити й проаналізувати витрати як по окремих статтях калькуляції, так і в цілому за замовленням (виготовленої продукції), і зробити відповідні висновки й спланувати подальше виробництво того або іншого виду продукції.

МСФЗ – ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ЕТАП ВІТЧИЗНЯНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ

Гальцева С.П., гр. Б-18

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Т.В. Бочуля**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

В умовах інтеграції України до світового економічного простору, перехід бізнесу до системи обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності став нагальною потребою. Ухвалення Верховною Радою України змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначило новий етап для вітчизняної облікової системи. Починаючи з 1 січня 2012 р. публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, що провадять господарську діяльність за видами, визначеними переліком Кабінету Міністрів України, складатимуть фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за МСФЗ, опублікованими на офіційному сайті Міністерства фінансів України. Інші підприємства зможуть самостійно визначати доцільність застосування МСФЗ на підставі рішення власника, або за погодженням з контролюючими органами. Це має допомогти зробити фінансову звітність прозорою, зрозумілою, що дозволить на більш вигідних умовах залучати інвестиції та кредити.

Більшість великих українських компаній сьогодні вже мають досвід підготовки фінансової звітності за МСФЗ або планують впроваджувати таку практику. У них є ресурси, а у деяких випадках, підтримка материнських структур. Однак поспіх з обов'язковим впровадженням МСФЗ може призвести до підготовки неякісної звітності за МСФЗ, що призведе до негативних наслідків для компаній.

Зміни в законодавстві стосуються і низки малих та середніх підприємств, які ні з фінансової, ні з технічної точки зору не готові до таких змін. Для малого та середнього бізнесу – це, насамперед, додаткові витрати на перепідготовку фахівців та високовартісні програми. Причому далеко не завжди ці компанії відчуватимуть користь від термінового впровадження МСФЗ.

Перехід на міжнародну фінансову звітність має допомогти вирішити проблему двоякого трактування норм податківцями та підприємцями, чому сприятимуть загальновизнані стандарти. Але поряд з тим, хоча Податковий кодекс України і наближено до бухгалтерського обліку, і в ньому згадуються МСФЗ, компаніям можливо необхідно буде все ж таки вести паралельно податковий облік, облік за П(С)БО та робити трансформацію згідно з МСФЗ.